

האם גרם נאום זה לווטו של גולדה?

אותו פיגנון ואותה גישה, המצוינים את מלכותה של הגברת מאיר במערכות חוץ, כולו שים כה גם במערכות פנים.

סיגנון שחצני

מיפעל התחיה שלנו הביא לארץ אוכלוסייה מארצות רבות. היא מאוחדת בתודעה היסטורית, בשרירים של דת וסולקלור. היא מפוצלת בהרגלי-חיים, בסיגנונות תרבות, ברמות מחייה ובכישורים טכנולוגיים. מלאכת הגיוש הלאומי רחוקה מהשגמה. תה. היא אך החלה. מכשולים עצומים בדרכה. גם כאן — אין זה תהליך מכני. אין זה עניין של כסף בלבד. כשם שהורים עשירים אינם יכולים לקנות את אהבת ילדיהם בממון.

בתקופה זו צריכה לעמוד בראש המדינה אישיות שאוניה כרויות לרששיהלב של עדות, אשר בליכנ מכרסם רגש עמוק של תיככול וקיפוח. אישיות המסוגלת לאהות קרעים, לגשר על פני תהומות, לסתום פערים נפשיים וחברתיים. כל אותן התכונות הדרושות למנהיג לאומי כדי לעשות שלום מחוץ, דרושות למנהיג כדי להשלים שלום-בית.

אולם במלכותה של הגברת גולדה מאיר נעדרות תכונות אלה. גם מכית שולט סיגנון שחצני, פיגנון של התנשאות כיתית; סיגנון של חוסר-התחשבות. הדרך בה נבחר מועמד מיפלגתה לכהונת נשיא-המדינה, תוך דירסת רגשותיהם של רבים וטובים כרגל גאוה, אופיינית לשיטה כזו.

המדיניות הכלכלית והסוציאלית אינה אלא תוצאה של קהות-חושם מתייחרת זו. הכלכלה היא בידי הווזיר, והוא עושה בה כבתור שלו. אולם מדיניות זו היוצרת פער סוציאלי הולך ומתרחב בין עשיר לעני, בין המעמד העליון החדש לבין שיכבת האביונים התורשתיים — מדיניות זו לא יכלה להתנהל לולא היתה המלכה עצמה אידישה למה שמתרחש בתחתית הברזן.

ויקטוריה ובעלה ביום הכלולות

להעריך את התכונות והכישורים של האדם המניח את מדיניות הממשלה. אין היא מבניה אלא את הנעשה בלבה שלה. אין לה אמת, אלא אמת של עצמה. אין היא מכירה בצדק, אלא בצדק המגיע לה.

היו"ר ראובן ארזי: אני רק ביקשתי את תשומת-הלב לגבי כבוד אחד מחברי הבית. אורי אבנרי: לא אמרתי מילה הפוגעת בכבוד ראש-הממשלה.

אדוני היושב-ראש, האזכיר את הפרשה המזעזעת של איקריית וברעם? האצטט את הכרזותיה של ראש-הממש

מה של הגברת גולדה מאיר מצטיינת כימעט בכל התכונות ההפוכות. אורי אונקוריין: זה מתאים לפיליטון, ולא לנאום בכנסת.

ראשית המאה ה-20

אני רואה בדמינו את האישיות הדרושה היום כראש הממשלה שלנו. מהן תכונותיה? מהן קווים-אופייה? דרושה אישיות המתקדמת עם הזמן, היות דעת להבחין מהו העיקר ומהו הטפל בכל תקופה פה ותקופה.

המצאיאות המשתנה מחייבת ללא הרף הערכות חד-שות, נטישת תפיסות מיושנות והרגלי-מחשבה שאבד עליהם הכלה, גיבוש פיתרונות חדשים לבעיות חדשות. איננו חיים עוד בראשית המאה ה-20, והתשובות של ראשית המאה, לאתגרים של ראשית המאה, שייכים להיסטוריה. אנו מתקרבים לסוף המאה, ועניינו בשואות אל שער המאה ה-21. אתגרים חדשים קוראים לנו, ואנו נקראים לגבש תשובות חדשות.

מהו העיקר בתקופה זו? לא עוד — עוד עז ועוד דוגם, עוד חומה-ימגדל, עוד היאחזות, עוד קילומטר פה וקילומטר שם. העיקר הוא השגת שלום — לא רק שלום רישמי שעל גבי הנייר, אלא גם שלום של חיים, שלום היוצר ריקמה חדשה של מציאות יומיומית, שלום שיהפוך את המדינה מגטו חמש ומתפשט למדינה נורמאלית, יוצרת, מתפתחת, שגבולותיה פתוחים ושיבטיחונה נובע מחיסול רגשות האיבה.

יעד זה אינו ניתן להשגה כאמצעים מביניים. הוא מחייב היערכות נפשית. הוא מחייב, בצד החלטה הנחושה להגן על ביטחוננו, נכונות נפשית להכין את המניעים והרגשות של האוייב הנוכחי.

המטרה אינה להדביר את האוייב. זה קל, וזה אינו נדוש את הפרי המיוחל. ניצחוננו המוחץ, המזהיר, האגר

מלכה בשר ודם

בן-הארון מדבר על מדיניות מכוונת להרחבת הפער ולהשלטת מעמד של עתירי הון וזכויות-יתר. אפשר להתיר זוכה על השאלה אם זה ישנה כוונה מודעת. אבל מבי חינת התוצאה, אין זה חשוב. המציאות שהוא מצביע עליה — הולכת ונוצרת, וכמישטר המונארכי הקיים, האחריות העליונה רובצת בניכונה על המלכה.

זה פאטחי לראות אתכם!

מכל הבחינות האלה, הגברת גולדה מאיר היא האישיות הפחות מתאימה לעמוד בראש ממשלתנו הלאומי בשעה זו. היא דמות חזקה, מעניינת ואף מרתקת — אך אסונות רבים, רבים מדי, נגרמו בהיסטוריה הישראלית והי עולמית על-ידי דמויות חזקות ומעניינות.

אולם עם כל ההסתייגות שלי מאישיותה — איני רואה את הבעייה כבעייה אישית.

בניגוד למלכה ויקטוריה, לא זכתה הגברת גולדה מאיר בשילטונה בירושה מלידה. היא מולכת מפני שהיא מתאימה למפלגתה, ולמישטר הפסיכופוליטי שהעלה אותה לגדולה, המתחנן בפניה כיום להמשיך בשילטונה. מן המישטר הזה, אדוני היו"ר, אני מסתיוג. אדוני היושב-ראש, מכל הבחינות האלה הגברת גולדה מאיר היא, לדעתנו, האישיות הפחות-מתאימה לעמוד בראש ממשלתנו הלאומי בשעה זו.

המולה כללית בפספסי המערך. שושנה ארבל-אמון-זינו: מה עומד

על סדר-היום? זאב הרינג: אתה כותב הטומאה הגדולה

מדי בשוע! מרדכי ביבי: יש גם יחסי-נימוס מינימאליים

זאב הרינג: אתה אביר הטומאה. זו בושה! צבי גרשוני: הוא נותן כאן ציונים. מי אתה

שתיתן כאן ציונים? אורי אבנרי: רבותי, זה פאתחי לראות

אתכם כאן משתדלים למצוא חן בעיני המלכה. תראו את עצמכם בראי לרגע אחד. זה פאתחי

אולם עם כל ההסתייגות שלי מאישיותה של הגברת מאיר, איני רואה את הבעייה כבעייה אישית. בניגוד למלכה ויקטוריה, לא זכתה הגברת מאיר בשילטונה בירושה מלידה. היא מולכת מפני שהיא מתאימה למישטר הפסיכופוליטי שהעלה אותה לגדולה. ומתכנן בפניה כיום להמשיך בשילטונה.

אדוני היו"ר, מן המישטר הזה אני מסתיוג.

שלה. שהעם הפלסטיני אינו קיים? היא אמרה: "יש לנו הסכך מצדה. יש לנו הסכך פוגרומים. יש לנו תסי" ביך היטלה".

אופי כזה יכול להצדיק את עצמו בשיאה של מייחמה נואשת. הוא אפון כשהצורך הוא להפוך מלחמה לשלום, ואויבים לשכנים.

בעודנו נמצאים היום בשיא כוחנו, כאשר כל הקלפים בידינו, כאשר היוזמה יכולה להיות כולה שלנו, ובידינו ההודמנות ההיסטורית לבצע את מלאכת ההשלמה. יוצרת הגברת מאיר בכונה תחילה קיפאון מוחלט. מרחיבה את הקרע ההיסטורי, מנהלת מדיניות מוצלחת של נוקשות אולטימטיבית — וכל זה כדי להשיג עוד קצת שטח להתנהלות. עוד קצת תוספת למדינה. ברוח המאה ה-19. זהו אסון, מחירו ישלמו הכנים והנכדים.

המלכה ויקטוריה בזיקנתה

* עם שלושה מלכים: בנה אדוארד ה', נכדה ג'ורג' החמישי ונינה ג'ורג' ה-6.

תי, ביוני 1967, מוכיח. המטרה היא להפוך את האוייב לשכן, ואת השכן לידיד.

..אתה משפיל!"

עובדה היסטורית היא שמיפעל התחיה הלאומית שלנו היה מלווה בקרע עמוק בינינו ובין העם הפלסטיני, בינינו ובין העולם הערבי כולו. קרע זה — לא צד אחד בלבד אשם בו. לא צד אחד צורך לבון, ולא צד אחד בליכוד עשה בו את כל העוולות.

וזוהי טרגדיה היסטורית, שבה עמד לא פעם צדק מול צדק. כבוא צד אחד לתקן את העוול המיפלצתי שנעשה לו, הוא עשה לא מעט עוול לצד השני.

לאחות קרע היסטורי כזה, לרפא פצע כה עמוק כגוף ובנפש המרחב, — לשם כך דרושים שארירות, לב רגיש ומוח פתוח, ואוזן כרוייה לרעשי-לב של הזולת, של היריב, כן של הי אוייב.

דרושה אישיות המסוגלת לעשות את המיחוה הנדי בה המקרבת לבבות. להשמיע את הדיבור המרפא פצעי תיככול והשפלה, לבצע מדיניות המגשרת על פני תהומות. בקיצור: דרושה דמות גדולה — גדולה כתבנה, גדולה בהתאפקות, גדולה במדינאות, כדי לבצע מיפעל גדול של השלמה.

דמותה של הגברת גולדה מאיר מצטיינת בכל התכונות ההפוכות. היא אמנית הסארקיזם הצורב, הנשפך כחומצה על רגשות הזולת. היא אלופת הרטוריקה הפולמוסית, המשפילה והמקוממת.

היו"ר ראובן ארזי: חברי-הכנסת אבנרי, אני מצטער מאוד, אתה לא לוקח בחשבון שקיים סעיף בתקנון שאומר שחברי-כנסת חייב שלא לפגוע לא בכבוד הכנסת ולא בכבוד אחד מחבריה. אתה לא מקפיד בסעיף הזה, ואני מבקש ממך שתיתן תשומת-לב לכך.

אורי אבנרי: ... באזוני זר ואוייב נשמעים דבריה כשפת השתצנות הבלתי-נסבלת. היהירה וההתנשאות. זאב הרינג: אתה משפיל! סערה בפספסי המערך, קריאות-זעם

מכל הצדדים. אורי אבנרי: אדוני היושב-ראש, נדמה לי

שזו בדיוק התוצאה של המצב אשר תארתי בראשית דברי. לא אמרתי אף מילה אחת שאיננה פרלמנטרית. מותר לי ואני חייב כחבר-הכנסת,